

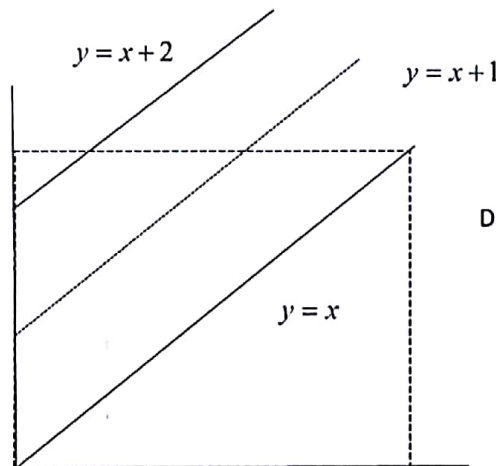
תרגיל 8 – פתרון

1. יהי $X = Y = \mathbb{R}$ ונסתכל על $\mathbb{R}^2$ ביחס לסיגמא אלגברה בורל. נגדיר את הפונקציה

$$f(x, y) = \begin{cases} 1 & x \geq 0 \text{ and } x \leq y < x+1 \\ -1 & x \geq 0 \text{ and } x+1 \leq y < x+2 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

הראו כי $\iint f(x, y) m(dx) m(dy) \neq \iint f(x, y) m(dy) m(dx)$. מדוע אין זו סתירה למשפט פוביני?

פתרון:

נחשב:

$$h(y) = \int f(x, y) m(dx) = \begin{cases} 0 & y < 0 \\ \int_0^y 1 dm = y & 0 \leq y < 1 \\ \int_0^{y-1} -1 dm + \int_{y-1}^y 1 dm = 2 - y & 1 \leq y < 2 \\ \int_{y-2}^{y-1} -1 dm + \int_{y-1}^y 1 dm = 0 & 2 \leq y < \infty \end{cases}$$

ולכן :

$$\int \int_{\mathbb{R}^2} f(x, y) m(dx) m(dy) = \int_{-\infty}^{\infty} h(y) dm = \int_0^1 y m(dy) + \int_1^2 (2-y) m(dy) = 1$$

מצד שני,

$$g(x) = \int f(x, y) m(dy) = \begin{cases} 0 & x < 0 \\ \int_x^{x+1} 1 m(dy) + \int_{x+1}^{x+2} -1 m(dy) = 0 & x \geq 0 \end{cases}$$

ולכן

$$\int \int_{\mathbb{R}^2} f(x, y) m(dy) m(dx) = \int_{-\infty}^{\infty} g(x) dm = \int_{-\infty}^{\infty} 0 dm = 0$$

ומכאן ש

$$1 = \int \int_{\mathbb{R}^2} f(x, y) m(dx) m(dy) \neq \int \int_{\mathbb{R}^2} f(x, y) m(dy) m(dx) = 0$$

על מנת להראות כי אין סתירה למשפט פוביני, נראה כי $\int_{\mathbb{R}^2} |f(x, y)| dm \times dm = \infty$

נחשב את $\int_D |f(x, y)| dm \times dm$ כאשר D_x הינו הריבוע בציור שצלעו באורך x . ברור כי

אינטגרל כפול על הפונקציה הינו השטח של הריבוע D_x פחות שני המשולשים. כלומר, אם גודל הריבוע הוא x^2 אזי

$$\int_{D_x} |f(x, y)| dm \times dm = x^2 - \left(\frac{x^2}{2} + \frac{(x-2)^2}{2} \right) = 2x - 2$$

$$\int_{\mathbb{R}^2} |f(x, y)| dm \times dm = \lim_{x \rightarrow \infty} \int_{D_x} |f(x, y)| dm \times dm = \lim_{x \rightarrow \infty} 2x - 2 = \infty$$

נובע כי $\int_{\mathbb{R}^2} |f(x, y)| dm \times dm = \infty$ מכאן כי תנאי משפט פוביני אינם מתקיימים ולכן אין סתירה.

$$2. \text{ הוכיחו כי } I = \int_0^{\infty} e^{-\frac{x^2}{2}} dx = \sqrt{\frac{\pi}{2}}$$

פתרון:

$$\text{נחשב: } I^2 = \int_0^{\infty} e^{-\frac{x^2}{2}} dx \int_0^{\infty} e^{-\frac{y^2}{2}} dy = \int_0^{\infty} \int_0^{\infty} e^{-\frac{x^2+y^2}{2}} dy dx$$

הפונקציה $f(x, y) = e^{-\frac{x^2+y^2}{2}}$ הינה רציפה ולכן מדידה ביחס לסיגמא אלגברת לבג המכפלה. כמו כן היא חיובית ולכן ניתן להשתמש במשפט טונלי. לכן

$$\int_0^{\infty} \int_0^{\infty} e^{-\frac{x^2+y^2}{2}} m(dx)m(dy) = \int_{[0, \infty) \times [0, \infty)} e^{-\frac{x^2+y^2}{2}} m \times m(dx, dy)$$

מכיוון ש f רציפה היא אינטגרבילית רימן לפחות במובן הרחב (כלומר האינטגרל יכול להיות שווה ל ∞ . נוכל לעבור לקורדינאטות פולאריות

$$x^2 + y^2 = r^2$$

$$\theta = \tan^{-1}\left(\frac{y}{x}\right)$$

נקבל כי

$$I^2 = \int_0^{\frac{\pi}{2}} \int_0^{\infty} e^{-\frac{r^2}{2}} r dr d\theta = \frac{\pi}{2}$$

$$.I = \sqrt{\frac{\pi}{2}} \text{ ומכאן ש}$$

3. תהי $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^+$ מדידה לבג, הוכיחו את השוויון

$$\int_{-\infty}^{\infty} |f(x)| dm(x) = \int_0^{\infty} m(\{x: |f(x)| \geq t\}) dm(t)$$

פתרון:

לפי משפט טונלי:

$$\begin{aligned} \int_{-\infty}^{\infty} |f(x)| dm(x) &= \int_{-\infty}^{\infty} \left[\int_0^{|f(x)|} 1 dm(t) \right] dm(x) = \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} \left[\int_0^{\infty} I_{\{(x,t): |f(x)| \geq t\}} dm(t) \right] dm(x) \stackrel{\text{Tonelli}}{=} \int_0^{\infty} \left[\int_{-\infty}^{\infty} I_{\{(x,t): |f(x)| \geq t\}} dm(x) \right] dm(t) = \int_0^{\infty} m(\{x: |f(x)| \geq t\}) dm(t) \end{aligned}$$

הסיבה שמשפט טונלי תקף היא כי מדובר במידות לבג $dm(x), dm(t)$ שהן שלמות ו- σ סופיות. בנוסף יש לבדוק כי הפונקציה $I_{\{(x,t): |f(x)| \geq t\}}$ מדידה במרחב המכפלה, וע"פ אחד מתרגילי

הבית הכרחי ומספיק להוכיח כי הקבוצה $\{(x,t): |f(x)| \geq t\}$ מדידה " $L \otimes L$ ".

(נשתמש בסימון $\otimes$ לסמן את σ -אלגברת המכפלה)

ובכן יהי $\alpha \in \mathbb{R}$, ההעתקה $x \mapsto |f(x)|$ מדידה (הרכבה של רציפה ומדידה), ולכן הקבוצה $\{x \in \mathbb{R}: |f(x)| > \alpha\} = E_\alpha \in L$ ומכאן $\{(x,t) \in \mathbb{R}^2: |f(x)| > \alpha\} = E_\alpha \times \mathbb{R} \in L \otimes L$ (שהוא קבוצה מדידה!). קיבלנו אם כן כי ההעתקה $(x,t) \mapsto |f(x)|$ מדידה $L \otimes L$.

הפונקציה $t \mapsto t$ גם כן מדידה לבג ולכן $\{t \in \mathbb{R}: t > \alpha\} = F_\alpha \in L$, ומכאן

$\{(x,t): t > \alpha\} = \mathbb{R} \times F_\alpha \in L \otimes L$. הפרש בין פונקציות מדידות הוא מדיד, ולכן

$(x,t) \mapsto |f(x)| - t$ מדידה. הקבוצה שלנו היא בדיוק $[0, \infty) \cap \{|f| - t\}^{-1}$ ולכן מדידה.

4. תהי μ מידה סופית על $\mathbb{R}$, ונגדיר $\alpha(x) = \mu((-\infty, x])$. הוכיחו כי

$$\int_{-\infty}^{\infty} [\alpha(x+c) - \alpha(x)] d\mu(x) = c\mu(\mathbb{R})$$

פתרון:

$$\begin{aligned} \int_{-\infty}^{\infty} [\alpha(x+c) - \alpha(x)] d\mu(x) &= \int_{-\infty}^{\infty} [\mu((-\infty, x+c]) - \mu((-\infty, x])] d\mu(x) = \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} \mu((x, x+c]) d\mu(x) = \int_{-\infty}^{\infty} \int_{x, x+c}^{\infty} d\mu(t) d\mu(x) = \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} I_{\{(x,t): x < t \leq x+c\}} d\mu(t) d\mu(x) = \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} I_{\{(x,t): t > x \geq t-c\}} d\mu(t) d\mu(x) \stackrel{\text{Tonelli}}{=} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} I_{\{(x,t): t > x \geq t-c\}} d\mu(x) d\mu(t) = c \int_{-\infty}^{\infty} d\mu(t) = c\mu(\mathbb{R}) \end{aligned}$$

תרגיל 5

נתון $\mathbb{T} := \{z \in \mathbb{C} \mid |z| = 1\}$ - מעגל

$\mu := \frac{m}{2\pi}$ - מדידת הנעמלות על $\mathbb{T}$ (גודל נורמליזציה)

$f: \mathbb{T} \rightarrow \mathbb{R}$ פונקציה מציבורה - $A \subseteq \mathbb{T}$ מדיבורה

$\int f d\mu = a$ - ע

$\mu(A) = b$ - יא

היכאן $\mathbb{T}$ קיים סיבוב θ של הקוציה A כגון θ , שנסמך A_θ .

כפ-ע

$$\int_{A_\theta} f d\mu \geq ab$$

פתרון: $a < \infty$ וזק $f \in L^1(\mathbb{T})$.

זכ $\theta \in [0, 2\pi)$ נגדיר:

$$h(\theta) = \int_{\mathbb{T}} f(e^{it}) \mathbb{1}_A(e^{i(t+\theta)}) d\mu(t)$$

כאשר: סיבוב θ של A כגון θ

$(h(\theta) = \int_{A_\theta} f d\mu$; $|\cos|$) על הפרקציה הנסמכת f על אינטרוואל θ

$$\int_{\mathbb{T}} h(\theta) d\mu(\theta) = \int_{\mathbb{T}} \left(\int_{\mathbb{T}} f(e^{it}) \mathbb{1}_A(e^{i(t+\theta)}) d\mu(t) \right) d\mu(\theta) = (*)$$

$H \otimes H$ - הפונקציה f היא פונקציה רגולרית, $\mathbb{1}_A$ היא פונקציה רגולרית, $f \in L^1(\mathbb{T})$ ו- $\mathbb{1}_A \in L^1(\mathbb{T})$.

לפי משפט פובינג, נקבל:

$$(*) = \int_{\mathbb{T}} f(e^{it}) \left(\int_{\mathbb{T}} \mathbb{1}_A(e^{i(t+\theta)}) d\mu(\theta) \right) d\mu(t) =$$

μ מכין $\Rightarrow$ $\int_{\mathbb{T}} f(e^{it}) \underbrace{\mu(\mathbb{T})}_b d\mu(t) = b \underbrace{\int_{\mathbb{T}} f(e^{it}) d\mu(t)}_a = ab$
 אינטגרל רגולרי
 = פונקציה רגולרית
 סימבול

$\int_{\mathbb{T}} h = ab$: קטע, $\mu(\mathbb{T}) = 1$

$h(\theta) < ab$: $\theta \in [0, 2\pi)$ כל θ , נכח

$$\int_{\mathbb{T}} h d\mu < \int_{\mathbb{T}} ab d\mu = ab$$

נסתכל ב- $\int_{\mathbb{T}} h d\mu = ab$ (כמו שראינו)

$h(\theta) \geq ab$ - $\theta \in [0, 2\pi)$ כל θ , נכח

$\mu = \frac{m}{2\pi}$
 כל m אינטגרל רגולרי
 (המשפט)